

DZIESIĘCIOLECIE TEATRU SZKOLNEGO W PIASKU

Beata Skrzypiec Mariola Jaworska

„Teatr tworzą nie tylko scena i ustawione na niej dekoracje, aktorzy, publiczność i kutryna. Teatr jest procesem twórczym. Bardzo aktywnym, kryjącym pułapki i niespodzianki, radości, sukcesy i porażki. Teatr to wspólna praca. Nad analizą tekstu literackiego, słowem, gestem, ruchem. Nad kontaktem z partnerami, nad umiejętnością pracy z całym zespołem.

(Aleksander Maksymiak)

Teatrzyk szkolny w Zespole Szkolno - Przedszkolnym działa w świetlicy nieprzerwanie już dziesięć lat! Występował już w kilku składach, które kolejno „wyrastały” ze szkoły podstawowej. Teatrzyk aktywnie uczestniczy w życiu szkoły, prezentuje się na licznych akademiach, imprezach środowiskowych, przeglądach, zebraniach rodziców. Występował dla przedszkolaków. Wystąpił na przestrzeni 10 lat 46 razy. W ciągu dziesięciu lat odbyło się 21 premier. W teatrzyku wystąpiło 70 uczniów naszej szkoły. Zespół ośmiokrotnie zdobywał wyróżnienia i nagrody w przeglądach teatralnych.

Wykaz przedstawień teatrzyku

lp	rok szkolny	tytuł przedstawienia	liczba przedstawień	nauczyciel prowadzący
1	1994/1995	<i>Czerwony Kapturek</i> wg J. Brzechwy	2	Beata Skrzypiec
2	1995/1996	<i>Jaś i Małgosia</i> wg J. Brzechwy	3	Beata Skrzypiec
3	1996/1997	<i>Ucz się uczyć</i> - obrazek szkolny na Dzień Edukacji Narodowej	3	Beata Skrzypiec
4	1996/1997	<i>Poszła w las nauka</i> - inscenizacja z okazji Święta Ziemi	2	Beata Skrzypiec
5	1997/1998	<i>Pani na opak</i> - obrazek szkolny z okazji DEN	1	Beata Skrzypiec
6	1997/1998	<i>Księżniczka na ziarnku grochu</i> wg J. Brzechwy	4	Beata Skrzypiec
7	1997/1998	<i>Ekokapturek</i> inscenizacja z okazji Święta Ziemi	1	Beata Skrzypiec
8	1998/1999	<i>O Janku i Marianku, co szczęścia szukali</i>	2	Beata Skrzypiec
9	1999/2000	<i>U Wróżki Dobrej Rady</i> inscenizacja na DEN	1	Beata Skrzypiec
10	1999/2000	<i>Jasętka</i>	1	Beata Skrzypiec
11	1999/2000	<i>Kopciuszek</i> wg J. Brzechwy	4	Beata Skrzypiec
12	2000/2001	<i>Straszny Dwór czyli godzina duchów i upiórów szkolnych</i> -inscenizacja z okazji DEN	3	Mariola Jaworska

lp	rok szkolny	tytuł przedstawienia	liczba przedstawień	nauczyciel prowadzący
13	2000/2001	<i>Zabawa w jasełka</i>	2	Mariola Jaworska
14	2001/2002	<i>Baśń o panowaniu zdrówka</i>	5	Mariola Jaworska
15	2001/2002	<i>Pasowanie pierwszoklasistów</i>	1	Beata Skrzypiec
16	2001/2002	<i>Być tam gdzie TY, Jezu malusieńki</i>	2	Beata Skrzypiec
17	2001/2002	<i>Śpiaca królewna</i>	2	Beata Skrzypiec
18	2001/2002	<i>Taka sobie bajka</i>	2	Beata Skrzypiec
19	2002/2003	<i>O Janku i Marianku, co szczęścia szukali</i>	1	Beata Skrzypiec
20	2003/2004	<i>Samorząd szkolny czyli jakbyśmy szkołę rządzili</i> inscenizacja z okazji DEN	2	Mariola Jaworska
21	2003/2004	<i>Królewna Śnieżka</i>	2	Mariola Jaworska

Jak to się zaczęło?

Zaczął się we wrześniu 1994 roku w świetlicy szkolnej Szkoły Podstawowej nr 10 w Piasku. Do świetlicy uczęszczała regularnie grupa dzieci z klasy drugiej, spędzała tutaj dużo czasu czekając na rodziców. Dzieci chętnie podjęły wyzwanie, pociągając za sobą następne dzieci z ówczesnej klasy II a. Powstało pierwsze, skromne, ale jakże uroczne przedstawienie „Czerwony Kapturek”. Wystąpiliśmy na przeglądzie. W małych aktorach można było dostrzec ogromne talenty i pokłady twórczej energii. Tak zrodził się zespół w swym pierwszym składzie, który przetrwał do ukończenia przez dzieci klasy VI. Obecnie są to już maturzyści...

Oto I skład zespołu: Małgosia Koprowska, Martyna Pysz, Basia Wardziak, Justyna Pisarek, Miłka Kowalska, Michalina Wybrańczyk, Iza Malcher, Kasia Ożanna, Patrycja Szczotka, Arkadia Stokłosa. W pierwszych przedstawieniach zagrali również Michał Stefański oraz Nikodem Nowotyński.

Co roku braliśmy udział w przeglądach, zdobywaliśmy wyróżnienia, występowaliśmy dla uczniów naszej szkoły, dla rodziców, przedszkolaków. Przeżywaliśmy radosne i trudne chwile, pracowaliśmy intensywnie, kolejne przedstawienia dawały nam motywację do dalszej pracy. Wspólnie uczyliśmy się, doskonaliliśmy nasz warsztat teatralny.

We wrześniu 1999 roku powstała nowa grupa teatralna. Stworzyli ją uczniowie klasy II b oraz I b. Grupa działała prężnie, zdobywała nagrody i wyróżnienia, uczestniczyła w warsztatach teatralnych, ambitnie podejmowała nowe wyzwania.

Oto II skład teatrzyku: Agnieszka Cofała, Kasia Adam, Marta Pudełko, Klaudia Wagstyl, Dominika Kowalska, Magda Jaworska, Magda Młotek, Magda Drobiec, Bartek Szczęśniak, Ewa Olesz, Magda Urbańczyk, Kinga Żelazny, Amanda Olek, Kamil Witoszek, Wiktor Łaba, Agata Szromek, Karolina Pęszor, Magda Otręba, Kasia Szymlak,

Zespół działał do czerwca 2004 roku, aż młodzi aktorzy ukończyli szkołę podstawową. Teraz są już gimnazjalistami.....

Obecnie działa kolejny nowy zespół. Są to utalentowani czwartoklasiści. Godnie kontynuują tradycję teatralną w naszej szkole.

Aktorzy teatru:		
Adam Katarzyna	Malcher Izabela	Szromek Agata
Bankiel Kinga	Matyśniak Damian	Szymlak Katarzyna
Bankiel Łukasz	Mazur Sylwia	Urbańczyk Magdalena
Białas Marzena	Młotek Magdalena	Wagstyl Klaudia
Błasiak Magdalena	Nowotyński Nikodem	Wagstyl Mirela
Bojdo Justyna	Olek Amanda	Wardziak Barbara
Broda Kamila	Olesz Ewa	Wiera Dorota
Cofała Agnieszka	Organiściak Jacek	Witoszek Kamil
Czarnecka Natalia	Otręba Magdalena	Wolszczak Maria
Ćwierz Adam	Ożanna Katarzyna	Wybrańczyk Michalina
Drobiec Magdalena	Pająk Barbara	Wybrańczyk Paulina
Gerlich Rafał	Pastuszka Szymon	Żelazny Kinga
Gielata Klaudia	Paweł Kokot	
Indyk Angelika	Pęszor Karolina	
Jaworska Magdalena	Pęszor Sylwia	
Kania Paulina	Piesiur Michael	
Kapias Adam	Pisarek Justyna	
Kolny Magdalena	Pojda Magdalena	
Kopeć Michał	Pruś Patryk	
Koprowska Małgorzata	Pudełko Marek	
Kowalska Dominika	Pudełko Marta	
Kowalska Miłostawa	Pysz Martyna	
Kubacka Patrycja	Rozmus Małgorzata	
Lazar Michał	Socą Patrycja	
Lazarek Katarzyna	Stefański Michał	
Lukasek Łukasz	Stokłosa Arkadia	
Łaba Wiktor	Szczepan Klaudia	
Macura Wojciech	Szczęśniak Bartek	
Maksym Monika	Szczotka Patrycja	

Wspomnienia opiekuna teatrzyku

Jako świeżo upieczony nauczyciel zabrałam się za teatr. Trochę po omacku, na wyczucie, ale z dobrą intuicją. Reszta zależała od dzieci. Pierwszy teatrzyk była

wspaniały. Młodzi aktorzy pracowali chętnie, aktywnie i systematycznie brali udział w zajęciach. Wspólnie uczyliśmy się jakże trudnej umiejętności współpracy. Przecież nieobecność jednego aktora uniemożliwia wystawienie przedstawienia. Dla moich wspaniałych aktorów nie było przeszkód nie do pokonania. Wszyscy znali teksty swoje oraz swoich kolegów, zawsze przygotowani, gotowi do działania, solidni, precyzyjni, perfekcyjni, ambitni... zawsze mogłam na nich polegać. Przez pierwsze lata bardzo dotkliwa była dla mnie trema, czy się uda, jak będzie. W toku dalszej pracy mój stan się zmieniał. Ufałam im w pełni wiedząc, że nie zawiodą. Patrzyłam z dumą i radością. Przez te wszystkie lata uczyłam się od wspaniałych ludzi (Jerzy Korcz, Teresa Wodzicka, Janusz Muszyński- jurorzy na przeglądach). To oni udzielali fachowych wskazówek, radzili, co zmienić, poprawić, ulepszyć. Zaczęłam poszukiwać dalej. Wzięłam udział w warsztatach teatralnych prowadzonych przez Adama Radosza- instruktora teatralnego.

Przez te lata poprzeczka ciągle rosła. Powstawała większa ilość zespołów teatralnych, wzrastała jakość przedstawień. Najpiękniejsze było to, że młodzi aktorzy dążyli do perfekcji, sami chcieli się uczyć, doskonalili swoją grę aktorską, chcieli być najlepsi. To mobilizowało do działania.

Występu teatryku nie byłoby bez naszych wspaniałych rodziców, którzy tworzyli piękne stroje, charakteryzacje, zapewniali nam zawsze transport, robili zdjęcia, filmowali, wspomagali.

Teraz gdy oglądam kronikę teatralną, która powstała w zwykłym zeszycie, a zawiera całościową dokumentację tych dziesięciu lat jestem dumna i szczęśliwa, że współtworzyłam teatrzyk szkolny i miałam okazję pracować z tak wielkimi aktorami.

Nagrody otrzymane przez teatrzyk.

lp	data	wyróżnienie	konkurs	miejsce	tytuł przedstawienia	nauczyciel
1	1995 r.	III- go stopnia	V Festiwal Kultury Młodzieży Szkolnej na szczeblu rejonowym	Pszczyna Tychy	Czerwony Kapturek	Beata Skrzypiec
2	1996 r.	II- go stopnia	VI Rejonowy Festiwal Kultury Młodzieży Szkolnej	Pszczyna Tychy	Jaś i Małgosia	Beata Skrzypiec
3	1998 r.	I - go stopnia	VIII Rejonowy Festiwal Kultury Młodzieży Szkolnej	Pszczyna Tychy	Księżniczka na ziarnku grochu	Beata Skrzypiec
4	2000 r.	tytuł "TEATRZYK ROKU 2000", pierwsza nagroda za najciekawszą interpretację dla Agnieszki Cofaty, nagroda dla nauczyciela za scenografię	Pierwsze Gminne Spotkania Teatrzyków Szkolnych "Teatratki 2000"	Pszczyna	Kopciuszek	Beata Skrzypiec

lp	data	wyróżnienie	konkurs	miejsce	tytuł przedstawienia	nauczyciel
5	2001 r.	II miejsce	II Międzygminny Przeląd Obrzędów Bożonarodzeniowych	Pszczyna	<i>Zabawa w jasełka</i>	Mariola Jaworska
6	2001 r.	tytuł "TEATRZYK ROKU 2001"	Drugie Gminne Spotkania Teatrzyków Szkolnych "Teatralki 2001"	Pszczyna	<i>Baśń o panowaniu zdrówka</i>	Mariola Jaworska
7	2002 r.	II miejsce	III Międzygminny Przeląd Obrzędów Bożonarodzeniowych	Pszczyna	<i>Być tam gdzie Ty, Jezu malusieńki</i>	Beata Skrzypiec
8	2002 r.	III miejsce	Arlekinada 2002	Pszczyna	<i>O Janku i Marianku, co szczęścia szukali</i>	Beata Skrzypiec

Beata Skrzypiec

JAK POWSTAJE PRZEDSTAWIENIE

By mogło powstać przedstawienie trzeba zacząć od wyboru właściwego scenariusza. Dzieci z niecierpliwością pytają: „Jakie będzie przedstawienie?”. Gdy udaje nam się znaleźć ten odpowiedni dla nas tekst zaczynamy od przeczytania go w całości. Musimy go poznać i zrozumieć. Następnym krokiem jest przydział ról i rozdanie tekstów. Zachęcam dzieci, by swoje role wkleili do zeszytów lub włożyli w miejsce, gdzie nie mogą „się zgubić”.

Przed nami dużo pracy. Zaczynamy od czytania ról. Dla wielu dzieci początki wydają się trudne. Już podczas prób czytanych pracujemy nad właściwą wymową, dykcją i interpretacją tekstu. Trudno bowiem dokonywać poprawek, gdy dziecko nauczy się już tekstu na pamięć. Próby teatryku szkolnego odbywają się najczęściej przez 2 godziny w tygodniu. Oprócz wielokrotnych i żmudnych powtórek na próbach, dzieci muszą ćwiczyć w domu, by doskonale opanować pamięciowo nieraz długie kwestie. Następuje chwila, na którą wszyscy już czekają – by zaczęło się coś „dziać”. Zaczynamy więc próby, w których ćwiczymy kolejność zdarzeń w przedstawieniu, dokładając do mówionych kwestii ruch sceniczny. Dla niektórych dzieci tu zaczyna się prawdziwe „aktorstwo”, dla innych duża bariera do pokonania – własnej nieśmiałości i zahamowań.. Te próby odbywają się już z niezbędnymi rekwizytami i elementami dekoracji. Musimy nauczyć się także, jak zgrać występ poszczególnych aktorów z przygotowanym podkładem muzycznym. Ostatnie próby odbywają się już w strojach

– wtedy już widać efekt naszej pracy. Musimy jeszcze ustalić osoby odpowiedzialne za zmianę scenografii (gdy zachodzi taka potrzeba), wyćwiczyć sposoby wejścia i zejścia ze sceny. Teraz możemy nasze przedstawienie pokazać przed widownią.

Jak wybierać scenariusz?

Odpowiedni dobór tekstu jest rzeczą niełatwą a zarazem bardzo istotną. W pracy z teatrykiem szkolnym zawsze staram się wyszukać i wybrać taki scenariusz

przedstawienia, który w jakiś sposób staje mi się bliski tzn. taki, który ma w sobie jakieś przesłanie, a jednocześnie jest dowcipny i przez to atrakcyjny dla dzieci. Zwracam uwagę na to, by tekst odpowiadał stopniem trudności i tematyką zainteresowaniom uczniów. Gdy pracujemy wspólnie kolejny rok i dobrze znam grupę, staram się wyszukać scenariusz przedstawienia, w którym właśnie te dzieci najlepiej pokażą swe umiejętności.

Jest na naszym rynku książkowym wiele pozycji, z których można skorzystać szukając scenariusza, choć trzeba nieraz przeczytać wiele tekstów inscenizacji, by wybrać ten najbardziej właściwy. Korzystam z tekstów różnych autorów, choć trzeba często dokonać pewnych modyfikacji i korekt w scenariuszu w zależności od liczebności i możliwości grupy teatralnej lub ze względu na konieczność skrócenia czasu przedstawienia.

Czym kierować się przydzielając role?

Przydział ról to zadanie bardzo delikatne. Ten moment wyzwala w każdym zespole gwałtowne emocje. Każdy pragnie grać duże, wdzięczne role, a nikt nie lubi grać ról małych, nieefektywnych i uznawanych słusznie czy niesłusznie za niewdzięczne. . Niektóre role są bardziej atrakcyjne dla dzieci, inne mniej. Dzieci niechętnie grają role złych postaci takich jak czarownica czy macocha. W tej sytuacji nieraz trzeba przekonać dziecko, że właśnie ze względu na jego duże zdolności interpretacyjne chcielibyśmy, by właśnie ono wcieliło się w tę niewdzięczną rolę. Bardzo często jest w rezultacie tak, że te postacie dają doskonale możliwości do pokazania umiejętności małych aktorów i wspaniałej interpretacji roli.

Zadanie przydziału ról wymaga więc od nauczyciela taktu i cierpliwości. Trzeba przede wszystkim kierować się znajomością dzieci, ich uzdolnieniami, możliwościami pamięciowymi i interpretacyjnymi, ale też „warunkami zewnętrznymi” danego dziecka. W przydzielaniu ról bardzo istotną sprawą jest to, by każde chętne do udziału w przedstawieniu dziecko ją otrzymało. Nie chodzi o to, by wybierać sobie grupę najzdolniejszych dzieci, lecz by dla każdego dziecka znaleźć miejsce i zadanie. Możemy pewne role podzielić na więcej osób. Często dziewczynek jest więcej niż chłopców więc otrzymują także role męskie i odgrywają je z dużym powodzeniem!

Jak radzić sobie z dekoracjami, strojami i muzyką?

Już przy wyborze scenariusza przedstawienia zwracam uwagę na to, jakich dekoracji ono wymaga i czy będziemy w stanie je własnymi siłami wykonać. Po przeczytaniu poszczególnych scen trzeba wyobrazić sobie, jaka będzie podstawowa scenografia. Pewne elementy możemy wykonać sami przy odrobinie talentu plastycznego i pomysłowości, a nieraz pomocą służą nam utalentowane inne panie z naszej szkoły.

Często same dzieci podsuwają ciekawe pomysły, jak wykonać dekorację czy stroje. By wszystkie dzieci mogły mieć ciekawe kostiumy (bez większych kosztów), wszyscy „aktorzy” służą sobie wzajemną pomocą przynosząc poszczególne elementy, rekwizyty lub czasem całe stroje, które mają w domu, a które przydadzą się innym. Często cała rodzina: rodzice, babcie czy ciocie, przygotowują przebrania dla swoich pociech, wykazując się przy tym dużą pomysłowością i talentem. Rodzice dzieci służą nam także pomocą, gdy trzeba nieraz nas i nasze dekoracje przewieźć na przedstawienie poza szkołę, troszczą się o swych małych aktorów, by niczego im nie zabrakło. Na sam występ niezbędna jest oczywiście odpowiednia charakteryzacja: królowny i damy muszą być pięknie pomalowane przy użyciu kosmetyków mamy, „mężczyźni” powinni koniecznie mieć małe lub duże wąsy, zwierzęta odpowiednio pomalowane buzie. Zarówno przebieranie się w stroje, jak i charakteryzacja są dla dzieci ogromną frajdą i wywołują wiele radości ze stawania się kimś innym.

By nasze przedstawienie było ciekawsze, trzeba dobrać też odpowiednie podkłady muzyczne. Podobnie jak przy wykonaniu dekoracji, tak przy doborze odpowiednich fragmentów muzycznych lub nagraniu odpowiednich podkładów do piosenek często korzystamy z pomocy innych nauczycieli – specjalistów w tej dziedzinie. Czasami można posłużyć się kasetą magnetofonową lub płytą CD, które zostały wydane razem z książką, z której zaczerpnęliśmy scenariusz naszego przedstawienia.

Choć głównym reżyserem każdego przedstawienia jest nauczyciel prowadzący szkolny teatrzyk, bardzo często same dzieci dają najciekawsze pomysły, jak zagrać daną scenę, jak zrobić dekorację i przebrać kogoś np. za postać zupełnie abstrakcyjną. Gdy wykorzystamy ich wyobraźnię i zaakceptujemy pomysły z większym zaangażowaniem i satysfakcją je wykonują. I choć zawsze czekamy na sukces przygotowanego przez nas przedstawienia i oklaski publiczności, jednak prawdziwy **teatrzyk szkolny** to przede wszystkim **wspólna praca i dobra zabawa oraz duże poczucie wspólnoty** wszystkich członków zespołu. Częste odwiedziny w szkole byłych członków naszych teatrzyków, wykazywane zainteresowanie obecną pracą dzieci w grupie teatralnej i wspólne wspomnienia pozwalają stwierdzić, że wspólnie spędzone chwile i miłe przeżycia na długo pozostają w pamięci zarówno wychowanków jak i nauczycieli.

Mariola Jaworska

Zakończenie

Kończąc rozważania o teatrze szkolnym tym konkretnym, działającym w naszej szkole oraz teatrze szkolnym w aspekcie ogólnym należy stwierdzić, że jest to ciekawa

forma zajęć dla dzieci, bogata w różnorodne doświadczenia i emocje. Wzbogaca nauczyciela instruktora i daje radość młodym aktorom. Uczy współdziałania, kreatywności, wyzwala u młodych aktorów wiele pozytywnych emocji, umacnia młodego człowieka czyniąc go odważniejszym, silniejszym i bardziej otwartym. Róbmy więc teatr szkolny....

Bibliografia

Wierzbicka U. Szkolny teatr małych form w moim doświadczeniu pedagogicznym. WsiP Warszawa 1979

Kubiczek M. Kółko teatralne w szkole podstawowej i gimnazjum Wsi P Warszawa 2003

Ten utwór objęty jest licencją **Creative Commons Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Na tych samych warunkach 2.5 Poland**.

Aby zobaczyć kopię niniejszej licencji przejdź na stronę <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/pl/> lub napisz do Creative Commons, 543 Howard Street, 5th Floor, San Francisco, California 94105, USA.